

Jak założyć spółdzielnię uczniowską

9 kroków od pomysłu do pierwszego dnia działalności – według przepisów Prawa oświatowego obowiązujących od 1 września 2026 r.

NAJWAŻNIEJSZE LICZBY

5 osób

tyle uczniów musi założyć
spółdzielnię i tylu członków
musi w niej zawsze być

13 lat

minimalny wiek założycieli;
potrzebna pisemna zgoda
rodziców

do 10 zł

wpisowe od każdego
członka; nie jest zwracane

0 zł

wynagrodzenia dla
członków; zysk zostaje w
spółdzielni

CZYM JEST SPÓŁDZIELNIA UCZNIOWSKA?

To **dobrowolne zrzeszenie uczniów jednej szkoły**, które działa na podstawie własnego statutu. Uczy współpracy, gospodarności, przedsiębiorczości i odpowiedzialności – członkowie sami decydują, co robią, i wspólnie dbają o pieniądze. Spółdzielnia działa przy szkole, pod opieką nauczyciela.

Spółdzielnia może

- prowadzić sklepik, punkt ksero, wypożyczalnię, kiermasz
- wytwarzać i sprzedawać własne wyroby
- organizować akcje charytatywne, warsztaty, wycieczki
- działać na rzecz szkoły, uczniów i okolicy

Spółdzielnia nie może

- sama podpisywać umów ani mieć konta w banku – nie ma osobowości prawnej
- płacić członkom za pracę
- dzielić zysku między członków
- sprzedawać rzeczy niedozwolonych w szkole

KROK PO KROKU

Zakładamy spółdzielnię

1

Zbierzcie zespół

Kto: Uczniowie

Potrzeba **co najmniej 5 uczniów**, którzy skończyli **13 lat**. Każdy z nich przynosi **pisemną zgodę rodziców** (wzór: Załącznik nr 2 do statutu).

Dokumenty: lista założycieli, zgody rodziców

2

Ustalcie, co chcecie robić

Kto: Uczniowie

Sklepik? Ksero? Kiermasz rękodzieła? Akcja dla schroniska? Zapiszcie pomysły – trafią do statutu jako **przedmiot działalności**. Zaczynajcie od jednej, prostej rzeczy.

Dokumenty: krótki opis planowanej działalności

3

Znajdźcie nauczyciela-opiekuna

Kto: Uczniowie i nauczyciel

Zapytajcie nauczyciela, który chciałby wam pomagać. Musi **wyrazić zgodę na piśmie**, a formalnie wyznacza go **dyrektor**. Opiekun pilnuje dokumentów i pieniędzy, ale decyzje podejmujecie wy.

Dokumenty: pisemna zgoda nauczyciela

4

Przygotujcie statut

Kto: Uczniowie z opiekunem

Skorzystajcie ze **wzoru statutu**: uzupełnijcie żółte pola i wybierzcie jeden z niebieskich wariantów. Na zebraniu założycielskim przyjmijcie statut **większością głosów** i podpiszcie go.

Dokumenty: projekt statutu, protokół zebrania założycielskiego

5

Złóżcie dokumenty u dyrektora

Kto: Założyciele

Przeznaczcie dyrektorowi **listę założycieli, zgody rodziców i projekt statutu**. Tego wymaga art. 85b ust. 2 Prawa oświatowego.

Dokumenty: pismo przewodnie z kompletem załączników

6

Uzgodnijcie zasady z dyrektorem

Kto: Założyciele, opiekun, dyrektor

Dyrektor zgadza się na założenie spółdzielni **po uzgodnieniu warunków jej działania**. Ustalcie na piśmie: gdzie i kiedy działacie, gdzie trzymacie pieniądze, kto w imieniu szkoły kupuje towar i jak chronicie dane osobowe.

Dokumenty: Porozumienie z dyrektorem, zgoda dyrektora

7

Zwołajcie pierwsze walne zgromadzenie

Kto: Wszyscy członkowie

W ciągu **30 dni** od zgody dyrektora. Wybierzcie **zarząd** (np. przewodniczący, sekretarz, skarbnik) i **komisję rewizyjną**, uchwalcie plan na rok szkolny. Członkowie wpłacają **wpisowe**.

Dokumenty: protokół, uchwały o wyborze organów i planie działalności

8

Załączcie dokumentację

Kto: Zarząd i opiekun

Wystarczy **uproszczona rachunkowość**: rejestr członków, książka przychodów i rozchodów (osobno dla każdego rodzaju działalności), spis towarów i miesięczny stan kasy.

Dokumenty: rejestr członków, książka przychodów i rozchodów

9

Ruszajcie!

Kto: Wszyscy

Działajcie poza lekcjami. Komisja rewizyjna sprawdza zarząd co kwartał, a pod koniec roku walne zgromadzenie decyduje, na co przeznaczyć **nadwyżkę** – zawsze na cele spółdzielni.

Dokumenty: sprawozdanie roczne zarządu i komisji rewizyjnej

PODZIAŁ ZADAŃ

Kto za co odpowiada

Kto	Za co odpowiada
Członkowie	Decydują na walnym zgromadzeniu (każdy ma 1 głos), pracują w spółdzielni, wybierają zarząd i komisję rewizyjną.
Zarząd	Kieruje bieżącą działalnością, przyjmuje nowych członków, prowadzi dokumentację i kasę, reprezentuje spółdzielnię.
Komisja rewizyjna	Kontroluje zarząd co najmniej raz na kwartał, razem z opiekunem liczy kasę i towar.
Nauczyciel-opiekun	Monitoruje działalność, pomaga, nadzoruje dokumenty i rozliczenia, podpisuje dokumenty finansowe. Nie głosuje.
Dyrektor szkoły	Zgadza się na założenie, uzgadnia warunki działania, wyznacza opiekuna; może uznać działalność za niezgodną ze statutem szkoły.
Rodzice	Wyrażają pisemną zgodę na udział dziecka; mogą ją w każdej chwili cofnąć.

LISTA KONTROLNA DOKUMENTÓW

- ☐ Lista założycieli (min. 5 osób, które ukończyły 13 lat)
- ☐ Pisemne zgody rodziców każdego małoletniego założyciela
- ☐ Pisemna zgoda nauczyciela na pełnienie funkcji opiekuna
- ☐ Projekt statutu przyjęty przez założycieli większością głosów
- ☐ Pisemna zgoda dyrektora i Porozumienie o warunkach działania
- ☐ Deklaracje członkowskie i potwierdzenia wpłaty wpisowego
- ☐ Protokół pierwszego walnego zgromadzenia z wyborem zarządu i komisji rewizyjnej
- ☐ Rejestr członków i książka przychodów i rozchodów

Wasza spółdzielnia działała już przed 1 września 2026 r.?

Nie zakładacie jej od nowa. Walne zgromadzenie musi **do 1 września 2027 r.** przyjąć statut dostosowany do nowych przepisów. We wzorze służy do tego wariant przejściowy (§ 24a): członkowie i organy zostają, a dotychczasowe udziały trzeba zwrócić albo – za zgodą członka – przeznaczyć na działalność spółdzielni.

NAJCZĘSTSZE PYTANIA

Czy trzeba rejestrować spółdzielnię w KRS albo w urzędzie?

Nie. Spółdzielnia uczniowska nie podlega wpisowi do KRS, a jej działalność nie jest działalnością gospodarczą.

Czy członkiem może zostać młodszy uczeń?

Ustawa wymaga 13 lat tylko od założycieli. O pozostałych członkach decyduje statut – wzór zawiera trzy warianty do wyboru.

Gdzie trzymać pieniądze, skoro spółdzielnia nie może mieć konta?

Drobne kwoty w zabezpieczonej kasie w szkole, większe na wyodrębnionym subkoncie szkoły lub rady rodziców – zgodnie z Porozumieniem z dyrektorem.

Czy sklepik może sprzedawać słodczy?

Tylko produkty dopuszczone do sprzedaży w szkołach. Asortyment ustalacie z dyrektorem przed startem.

Co się stanie z pieniędzmi, jeśli spółdzielnia przestanie działać?

Trafią na cele statutowe szkoły. Gdy zlikwidowana zostanie sama szkoła – do organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz młodzieży, wskazanej przez walne zgromadzenie.

Dla nauczyciela-opiekuna

- Funkcja jest dobrowolna – bez pisemnej zgody nauczyciel nie może zostać wyznaczony.
- Opiekun nie jest członkiem i nie głosuje; może wstrzymać uchwałę sprzeczną z prawem lub statutem i przekazać sprawę dyrektorowi.
- Warto co miesiąc przejrzeć ze skarbnikiem ksiązkę przychodów i rozchodów oraz stan kasy.

Podstawa prawna: art. 85a–85g ustawy z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, dodane ustawą z 29 maja 2026 r. (Dz.U. 2026 poz. 904). Poradnik ma charakter informacyjny; szczegóły rozstrzyga statut spółdzielni i Porozumienie z dyrektorem.